

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง "การสื่อสารกับการพัฒนาประชาคมตลาดน้ำตลิ่งชัน" ผู้วิจัยได้ทำการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อที่จะศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่เอื้อต่อพัฒนาการของประชาคมตลาดน้ำตลิ่งชัน และกระบวนการสื่อสารของประชาคมตลาดน้ำตลิ่งชัน ใน 3 สถานการณ์ ได้แก่ สถานการณ์ทั่วไป สถานการณ์ที่มีความขัดแย้ง และสถานการณ์ที่เป็นกิจกรรมเชิงรุก ซึ่งการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับประเด็นต่าง ๆ ในเรื่องนี้เป็นการศึกษาเชิงลึก (In-depth) เพื่อมุ่งแสวงหาข้อเท็จจริงต่าง ๆ สำหรับตอบปัญหาการวิจัย โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยดังต่อไปนี้

1. กลุ่มเป้าหมายในการวิจัย
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือในการวิจัย
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล

กลุ่มเป้าหมายในการวิจัย

ผู้วิจัยได้แบ่งกลุ่มเป้าหมายในการวิจัยครั้งนี้ออกเป็น 2 กลุ่ม คือ

1. กลุ่มประชาคมตลาดน้ำตลิ่งชัน ประกอบด้วยกลุ่มแกนนำประชาคม ซึ่งผู้วิจัยได้สัมภาษณ์จำนวน 6 ท่าน ได้แก่

คุณนพดล	มาเสริมสิน
คุณทวีศักดิ์	เรือนทอง
คุณจำรูญ	ธรรมจินดา
คุณวรุณศรี	แย้มเกษม
คุณอ้อด	แทนวิสุทธิ
คุณจตุพร	อัญญาวัชร

และสัมภาษณ์กลุ่มสมาชิกประชาคมจำนวน 5 ท่าน ได้แก่

คุณบุญศรี	ราชเมืองฝาง
คุณระเบียบ	งามสะอาด
คุณวิเชียร	มโนไมวงศ์
คุณลลิตา	สุนทรพลิน
ไม่ประสงค์ออกนาม 1 ท่าน	

2. กลุ่มพันธมิตร คือ บุคคลหรือหน่วยงานภายนอกที่มีส่วนร่วมสนับสนุนการดำเนินงานของประชาคม ได้แก่ กรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตตลิ่งชัน โรงเรียนที่อยู่ภายในพื้นที่เขตตลิ่งชัน นักท่องเที่ยว ซึ่งผู้วิจัยได้สัมภาษณ์จำนวน 9 ท่าน ได้แก่

คุณสมบูรณ์	บุญประกอบ
คุณรุ่งโรจน์	เกสพานิช
คุณอำนาจ	เขียนถาวร
คุณสุพจน์	จันทร์ทอง
คุณโยธิน	อ่ำพิก
คุณทองคำ	จันทอง
คุณบุญนาค	จันทอง
คุณสุรียพร	วงศาโรจน์
คุณวาทิพรรณ	เกตุดแก้ว

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่

1. แบบสัมภาษณ์กึ่งมีโครงสร้าง ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดประเด็นคำถามไว้ล่วงหน้า และใช้คำถามปลายเปิด (Open – ended Question) เพื่อให้ผู้ให้ข้อมูลสามารถเล่าเรื่องได้อย่างเต็มที่ตามประเด็นที่ผู้วิจัยตั้งไว้ และยืดหยุ่นประเด็นคำถามตามสถานการณ์ในการสัมภาษณ์ โดยอยู่ในกรอบของประเด็นที่ต้องการศึกษาเพื่อตอบปัญหาการวิจัย ดังนี้

1.1 ปัจจัยที่เอื้อต่อพัฒนาการของประชาคมตลาดน้ำตลิ่งชัน

1.1.1 สภาพของท้องถิ่นก่อนที่จะมีการก่อตั้งของประชาคม

- 1.1.2 ผู้ริเริ่มก่อตั้งประชาคม
- 1.1.3 วัตถุประสงค์หลักของประชาคม
- 1.1.4 กลุ่มแกนนำริเริ่มของประชาคม
- 1.1.5 เหตุผลที่เข้าร่วมเป็นสมาชิกประชาคม
- 1.1.6 ผลตอบแทนที่ได้รับจากการเข้าร่วมกิจกรรมของประชาคม
- 1.1.7 มุมมองของสมาชิกที่มีต่อแนวคิดประชาคม
- 1.1.8 ประเด็นการสื่อสารที่ใช้พูดคุยกันเพื่อชักชวนให้มาร่วมกลุ่ม
- 1.1.9 ช่องทางการสื่อสารที่ใช้ในการพูดคุยติดต่อเพื่อชักชวนให้มาร่วมกลุ่ม
- 1.1.10 บริบททางสังคมของตลาดน้ำตลิ่งชัน

1.2 กระบวนการสื่อสารของประชาคมตลาดน้ำตลิ่งชัน

- 1.2.1 สถานการณ์การสื่อสารของประชาคม
- 1.2.2 บุคคลที่ทำหน้าที่เป็นผู้ส่งสารในสถานการณ์ต่าง ๆ
- 1.2.3 ประเด็นหัวข้อที่พูดคุยกันในกลุ่มแกนนำประชาคม (กลุ่มย่อย)
- 1.2.4 ประเด็นหัวข้อที่พูดคุยกันภายในประชาคม (กลุ่มใหญ่)
- 1.2.5 ประเด็นหัวข้อที่พูดคุยกันระหว่างประชาคมกับกลุ่มพันธมิตร
- 1.2.6 วิธีการสื่อสารในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งของประชาคม
- 1.2.7 วิธีการถ่ายทอดข้อมูลข่าวสารสู่สมาชิกประชาคม
- 1.2.8 วิธีการถ่ายทอดข้อมูลข่าวสารสู่สาธารณชน
- 1.2.9 ช่องทางการติดต่อสื่อสารของประชาคม
- 1.2.10 ผลที่เกิดขึ้นจากการสื่อสารของประชาคม

2. แบบบันทึกภาคสนามของผู้วิจัย ซึ่งผู้วิจัยใช้ในการบันทึกข้อมูลที่รวบรวมได้จากการสังเกต การสัมภาษณ์ พูดคุยกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลตลอดระยะเวลาในการวิจัย

3. เทปบันทึกเสียง ซึ่งผู้วิจัยใช้ในการบันทึกเสียงผู้ให้ข้อมูล

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้จัดทำแนวคำถามสำหรับสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายแล้วนำไปให้รองศาสตราจารย์ ดร.ปาริชาติ สถาปิตานนท์ อาจารย์ที่ปรึกษา ตรวจสอบประมาณต้นเดือนมิถุนายน และมีการปรับ

ปรุ้งแก้ไขแบบสัมภาษณ์ 1 ครั้งเพื่อให้ได้แนวคำถามที่ครอบคลุมประเด็นที่ต้องการจะศึกษา จากนั้นผู้วิจัยจึงลงมือสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายตามประเด็นคำถามเหล่านั้นประมาณกลางเดือนมิถุนายน พ.ศ. 2545

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การแนะนำตัว (Introduction) ผู้วิจัยแนะนำตัวกับผู้ให้ข้อมูลและกำหนดสถานภาพและบทบาทของผู้วิจัยโดยเปิดเผย (Overt Role) ตลอดจนแจ้งให้ผู้ให้ข้อมูลทุกคนทราบถึงวัตถุประสงค์ของการวิจัยครั้งนี้ รวมทั้งขอให้บุคคลที่เป็นสื่อกลางเป็นที่ยอมรับเป็นผู้แนะนำ

2. การสัมภาษณ์ (Interview) ผู้วิจัยใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ และใช้หลายวิธีผสมผสานกัน ได้แก่ การสัมภาษณ์โดยเปิดกว้างไม่จำกัดคำตอบ การสัมภาษณ์แบบเจาะลึกในบางประเด็นที่น่าสนใจ

3. การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม (Non – participant Observation) ผู้วิจัยเข้าไปสังเกตการณ์พฤติกรรมทางสังคมของกลุ่มประชาคมภายในตลาดน้ำตลิ่งชัน เพื่อเก็บข้อมูลตามประเด็นที่ต้องการศึกษา

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลไปพร้อม ๆ กับการเก็บรวบรวมข้อมูล ตามหลักของการวิจัยเชิงคุณภาพ และทำการตรวจสอบข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมโดยใช้การตรวจสอบความเชื่อถือได้ของข้อมูลแบบสามเส้า (Triangulation) ซึ่งเป็นการแสวงหาแหล่งข้อมูลจากแหล่งที่แตกต่างกัน คือ กลุ่มแกนนำ กลุ่มสมาชิกประชาคมตลาดน้ำตลิ่งชัน และกลุ่มพันธมิตรที่เกี่ยวข้อง โดยนำข้อมูลทั้งหมดที่เก็บรวบรวมได้จากการศึกษาเอกสาร การสังเกต และการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์ ติความ เปรียบเทียบเพื่อจัดหาคคุณสมบัติร่วมกันในประเด็นต่าง ๆ ที่ต้องการศึกษา

ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลแบบอุปนัย โดยเก็บข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์และสังเกตผู้ให้ข้อมูลแต่ละคน แล้วนำมาหาประเด็นหลัก และข้อสรุปร่วม จากนั้นทำการจำแนกข้อมูลตามประเด็นต่าง ๆ แล้วนำข้อมูลมาทำการเปรียบเทียบกัน และวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้มาเพื่อตอบปัญหานำการวิจัย

การนำเสนอข้อมูล

ในการวิจัยเรื่อง “การสื่อสารกับการพัฒนาประชาคมตลาดน้ำตลิ่งชัน” นี้ ผู้วิจัยได้นำเสนอข้อมูลที่ได้จากการวิจัยในแบบพรรณนาวิเคราะห์ (Analysis Description) โดยนำเสนอข้อมูลตอบปัญหาการวิจัยในแต่ละข้อ